

OBSAH.

Úvodní slovo	Str. 5
------------------------	--------

A. Část obecná.

I. Historický vývoj středního školství.

Starověk. — Středověk. Školství církevní. — Trivium a kvadrivium. — Scholastika. Nominalismus a realismus. Thomismus. — Školy partikulární. — Středověké university. — Vyučovací metody ve středověku. — Humanismus. Výchova v době humanismu. — Reformace. Výchova v době reformace. — Melanchthon. — Školství jesuitské. — Jansenisté, pietisté. — Novověk a počátky moderní přírodovědy. — Počátky novověké filosofie. — Vychovatelští reformátoři. — Komenský. — Střední školství v XVIII. stol. — Čeština na střední škole. — Novohumanismus. — Reforma Exner-Bonitzova v Rakousku. — Reforma středoškolská v Prusku. — České reformní návrhy. — Rakouské střední školství po r. 1848. — Reálné gymnasium. — Anketa vídeňská a reforma Marchetova. — České snahy reformní před válkou. — Vyšší výchova dívčí. — Reformní snahy popřevratové. — Návrh učebních osnov r. 1933 7

II. Cíl střední školy.

Cíl vyšší výchovy v minulých kulturách. — Novodobý intelektualismus. — Nové ideály výchovy. — Spor o cíl humanitní a reální. — Diferenciace typů střední školy. — Princip věcný a formální. — Pojem vyššího obecného vzdělání a specialisace. — Socialisace vzdělání. — Střední školství ve světle kritiky předválečné. — Tendence národní, kosmopolitické, etické. — Vysokoškolstí odborníci o střední škole. — Další názory o střední škole u nás a v cizině. — Filosofičtí myslitelé o střední škole. — Politické strany a střední škola. — Po-válečné reformní snahy v cizině. — Mezinárodní sjezdy středoškolské. — Návrh učebních osnov r. 1933. — Určení cíle: Hledisko sociologické a psychologické. — Intelektualismus. — Racionální funkce školní výuky. — Genetická didaktika. — Vyšší obecné vzdělání. — Problém synthetické výuky. — Hledisko psychogenetické. — Školní psycholog. — Tělesná výchova a hygiena 57

III. Předmět a metoda učení.

Vědní náplň střední školy v minulosti. — Třídění věd. — Vědy základní. Přírodní a duchovní vědy. — Jednotný obecný základ vyš-

šího vzdělání. — Dnešní didaktická orientace. — Zapomínání poznatků. — Cesty nápravy. — Výchova autonomní. — Škola střední a škola obecná. — J. Dewey o nové metodě. — Americký pragmatismus a evropský racionalismus. — Didaktický pragmatismus Komenského. — Princip formální a reální ve školství XIX. věku. — Nová jednotná střední škola. — Nová učební osnova přírodovědných a duchovědných oborů. — Vada střídání předmětů. — Rozvrh předmětů a hodin jednotné střední školy. — Hlavní zásady nové osnovy 105

IV. Logické a psychologické základy učení.

Výchova logického myšlení. — Logika a didaktika. — Psychologismus. — Ontogenetický vývoj logických činností. — Úkol školy obecně v logické výchově. — Úkoly logické výchovy na střední škole. — Pojmy a jména. — Soudy. — Soudy v popisu. — Soudy ve vypravování. — Klasifikace poznatků. — Definice. — Indukce a dedukce. — Logické základy učení: Příklad Kerschensteinerův. — Pozorování, kausální spojitost a hypotезy. — Vědecká metodologie . . . 143

B. Část speciální.

V. Jazyk vyučovací.

Vyučovací jazyk - forma a prostředek veškeré výuky. — Rozsah vyučování mateřské řeči. — Prostředky vyučování mateřské řeči. — Protigramatická reakce. Mluvnice a mluvní cviky. — Nová revise jazykové výuky. — Nové cvičebnice. — Mluvnice v jazykovém vyučování. — Výklad z genetické psychologie. — Mluvní cvičení. — Sloh. Prostředky slohového projevu. — Francouzská metoda slohové výchovy. — Psychologie slohového projevu. — Estetika slohu. — Literatura a literární historie. — Vývoj literárního vzdělání. — Naše osnovy literárního studia. — Požadavky literárního vzdělání. — Řečnictví. — Vývoj řečnictví. — Řečnictví ve školství moderním. — Psychologie řečnické výchovy. — Nová genetická hlediska. — Antický cíl rétoriky a výchova charakteru 169

VI. Vyučování cizím jazykům.

Jazyky klasické a moderní. — Latina a kulturní tradice evropská. — Latina na nižší střední škole. — Metoda latinského vyučování. — Cíl jazykového vyučování: kultura ducha formální a věcná. — Princip pracovní. — Filologické vzdělání. — Obsah a forma filologického učení. — Metoda studijní. — Formální význam latiny. — Studium řecké vzdělanosti. — Non multa, sed multum. — Věcné poznání antiky. — Cíl vyučování moderním jazykům. — Kulturní cíl jazykového učení. — Základ gramatický. — Metody přímé a nepřímé. — Z dějin cizojazyčného vyučování. — Zásady cizojazyčného vyučování 208

Obsah.

VII. Didaktika dějepisu.

Str.

Cíl historického učení. — Dějepis a jeho vývoj. — Historická metodologie. Dvě metodologická hlediska. — Racionální úkol historického vyučování. — Nové osnovy o historickém vzdělání. — Učebnice dějepisu. — Genetické hledisko. — Zásady dějepisného vyučování . . . 237

VIII. Vyučování zeměpisu.

Z dějin zeměpisu a jeho výuky. — Dnešní názor na vyučování zeměpisu. — Osnovy zeměpisného vyučování. — Problémy didaktiky zeměpisu: obsahové a metodické. — Zásady zeměpisného učení. — Názor v zeměpise. — Nauka občanská 250

IX. Matematické učení.

Z dějin matematiky. — Definice a třídění matematických nauk. — Psychologie matematického myšlení. — Psychogenetická analýsa. — Cíl matematického učení. — Typy matematického učení. — Metody matematického vyučování. — Matematické vyučování v osnovách. — Nové metody matematického učení. — Přechod od názoru k abstrakci 260

X. Vyučování fyzikální a chemické.

Obor fyziky a chemie. — Týž didaktický cíl ve fyzice a chemii. — Od zkušenosti k poznání. — Genetická metoda. — Historická metoda při učení přírodovědném. — Kádner o laboratorní metodě. — Metoda pracovní. — Fyzika a chemie v osnovách. — Vada didaktického maximalismu 271

XI. Vědy biologické.

Obor biologických věd. — Z dějin věd přírodních. — Thompsonova klasifikace. — Didaktický cíl biologických předmětů. — Reformní plán Fendrychův. — Biologické vyučování podle Kádnera. — Kritika učebnic. — Hlavní zásady biologického učení. — Biologické předměty v osnovách. — Organická synthesis studia 281

XII. Filosofická propedeutika.

Z dějin filosofického vyučování. — Předmět filosofických nauk. — Problémy a řešení filosofického vzdělání. — Osnovy o filosofickém vzdělání. — Nová cesta filosofického studia 293

XIII. Tělesná výchova.

Dnešní stav tělesné výchovy na střední škole. — Složky tělovýchovy. — Tělesná výchova v cizině. — Tělovýchova v našem státě. — Tělocvik v osnovách. — Úkoly tělesné výchovy 304

23* 355

Obsah.

	Str.
XIV. Zkoušky a zkoušení.	
Druhy zkoušek. — Zkoušky psychotechnické. — Přijímací zkoušky. — Zkoušky postupné a opravné. — Maturita. — Vady dnešní maturity. — Zkoušení během roku. — Nové orientace. — Vysvědčení	311
XV. Osobnost učitelova.	
Úkol učitelův. — Změny v názorech na úkol učitelův. — Princip kooperace učitele a žáka. — Obraz ideálního učitele	322
XVI. Stredoškolské učebnice.	
Obecné požadavky teorie učebnic. — Učebnice a pracovní metoda. — Reforma učebnic jako základ reformy stredoškolské didaktiky. — Komenský o učebnici	328
Bibliografie	332
Rejstřík jmen	343

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
VUT BRNO